

**Conferința națională
pentru doctoranzi și tineri cercetători:
*Comunicare și limbaj – dimensiuni morale și politice***

CULEGERE DE ABSTRACTE

1. O paralelă surprinzătoare între concepția lui Rudolf Carnap și cea a lui Thomas Kuhn cu privire la ontologia științei

Dr. MIHAIL-VALENTIN CERNEA, Academia Română, Filiala Iași

Abstract: În această conferință voi explora relația dintre concepțiile lui Rudolf Carnap și Thomas Kuhn cu privire la ontologia generată de cunoașterea științifică. Tradițional, Kuhn și Carnap sunt văzuți ca fiind pe poziții opuse în această dezbateră. Folosindu-mă de literatura recentă din istoria empirismului logic, voi încerca să arăt că, în realitate, cei doi filosofi au mult mai multe în comun în această privință. În prima parte a lucrării voi prezenta viziunile celor doi autori asupra ontologiei științei. În a doua parte, voi încerca să trasez niște paralele între ei, concentrându-mă pe doctrina relativității ontologice pe care ei o împărtășesc, precum și pe trăsăturile neo-kantiene pe care cei doi le au în comun. Voi evidenția că există, totuși, și niște diferențe clare în Kuhn și Carnap.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/133675 "Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale" (IDSRC – doc postdoc), cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

2. ÎNTRE PARRHESIA ȘI PANOPTICON. O analiză foucauldiană a comunicării virtuale

Dr. Daniel Nica, Academia Română, Filiala Iași

Abstract: În această conferință voi înceca să pun într-o lumină foucauldiană fenomenul comunicării virtuale, analizându-l prin intermediul unor cunoscute concepte foucauldiene. Unul dintre acestea este conceptul de parrhesia pe care Foucault îl împrumută de la vechii greci. Pentru ei, ca și pentru gânditorul francez acest act denotă veridicțiunea, adică atitudinea celui care spune adevărul, oricât de incomod este acesta. În primă instanță, acest concept pare să fie extrem de delicat în contextul analizelor foucauldiene, care denunță caracterul contingent, determinat istoric și social al adevărului. Analiza întreprinsă în această conferință va arăta că exprimarea virtuală se mișcă între doi poli mai degrabă riscanți. Pe de o parte comunicarea pe Internet riscă să devină permanent o instanțiere a ceea ce Foucault numește „confesiunea creștină”, adică un tip de comunicare prin care se instaurează puterea pastorală a celorlalți. Pe de altă parte, discursul virtual tinde să îl instaleze pe rostitor într-o celulă e maximă vizibilitate a Panopticonului, imagine-cheie pentru Foucault a societății de control.

Cuvinte cheie: comunicare virtuală, parrhesia, panopticon, Foucault, societate de control.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/133675 "Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale" (IDSRC – doc postdoc), cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

3. Paradoxul lui Fitch în Logica Epistemică Temporală

Drd. Alexandru Dragomir, Academia Română, Filiala Iași

Abstract: Paradoxul lui Fitch demonstrează o teză imposibil de acceptat (“teza omniscienței”: toate adevărurile sunt cunoscute) dintr-o teză intuitiv acceptabilă (“teza verifcaționistă”: orice adevăr poate fi cunoscut). Demonstrația inițială a fost oferită într-o logică modală epistemică. Edgington a propus o reformulare a tezei verifcaționiste într-o logică modală epistemică cu un operator care referă la lumea actuală: “dacă p este un adevăr în lumea actuală, atunci poate fi știut că p e un adevăr în lumea actuală”. Edgington argumentează că această reformulare nu implică teza omniscienței. Voi propune și discuta o traducere a tezei reformulate de Edgington în limbajul unei logicii epistemice temporale.

Cuvinte cheie: paradox, Fitch, teza verifcaționistă, logică nodală, Edgington.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/133675 "Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale" (IDSRC – doc postdoc), cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

4. Democratizare și comunicare în societatea românească de tranziție

Dr. Iulia Anghel, Universitatea din București

Abstract: Articolul își propune să elucideze efectele pe care democratizarea actelor de comunicare și liberalizarea fluxului informațional le-a exercitat asupra societăților postcomuniste, cu un punct de focus asupra cazului românesc. Articolul pornește de la două ipoteze fundamentale: prima ipoteză de lucru mizează pe existența unei modernități fragmentare în interiorul societății comuniste și post-comuniste, fenomen ce este în mod paradoxal acutizat de liberalizarea comunicării, în timp ce cea de a doua ipoteză se referă la apariția unui tradiționalism al valorilor și a unei rebirocratizări a comunicării, sub presiunea unor *traditii inventate* (E. Hobsbawm). Coroborate, cele două elemente invocate au dus la apariția unor reacții contradictorii în fața mișcării de globalizare (*globalizare* versus *glocalizare*, Kymlika) comunicațională, culturală și instituțională și sunt responsabile de o gamă largă din involuțiile și derapajele societății românești de tranziție.

Cuvinte cheie: globalizare, glocalizare, postcomunism, comunicare, rebirocratizare.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/140863 "Cercetători competitivi pe plan european în domeniul științelor umaniste și socio-economice. Rețea de cercetare multiregională"(CCPE), cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

5. Sunt drepturile de Proprietate Intelectuală justificabile din punct de vedere moral?

Drd. Uszkai Radu Bogdan, Academia Română, Filiala Iași

Abstract: Obiectivul prezentării mele este acela de a cerceta care sunt temeiurile morale ale instituției Proprietății Intelectuale (PI). Mai precis, îmi propun să dezvolt o analiză morală a drepturilor de autor și brevetelor, deoarece întreaga dispută etică privitoare la PI se concentrează, de cele mai multe ori, asupra acestor aspecte normative. Cu alte cuvinte, întrebarea căreia voi încerca să-i identific un răspuns este următoarea: sunt drepturile de proprietate intelectuală justificate moral? Primul pas pe care îmi propun să-l ating este acela de a crea o hartă a dezbaterii morale asupra PI, concentrându-mă, cu precădere, pe ceea ce consider că sunt principalele elemente justificative: teoria lockeană, teoria utilitaristă/consecenționistă, argumentul personalist respectiv justificarea rawlsiană. În cea de-a doua și ultima parte a prezentării voi schița o critică a acestor elemente și voi avansa o poziție normativă cu privire la PI.

Cuvinte cheie: proprietate intelectuală, teoria lockeană, teoria utilitaristă/consecenționistă, argumentul personalist, justificarea rawlsiană.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/133675 "Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC – doc post doc)", cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social european prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013.

6. Dreptatea informațională și lumea digitală

dr. Constantin Vică, Academia Română, Filiala Iași

Abstract: Cu toate că peste jumătate din populația planetei are acces la Internet, iar economia devine una preponderent informațională (*i.e.* post-industrială), suntem departe de a stabili care sunt principiile unei lumi digitale juste. Situația este cu atât mai bizară cu cât secolul XX a cunoscut o adevărată expansiune a teoriilor dreptății, și nu numai din parte filosofilor sociali și politici. Demersul de a construi o teorie normativă generală a dreptății informaționale este unul, fără îndoială, sortit eșecului. Dar investigarea situațiilor de nedreptate informațională poate arunca o lumină asupra pluralității principiilor care pot governa lumea digitală și, mai ales, asupra necesității unui drept cosmopolit, în sens kantian, care să asigure participarea echitabilă a tuturor în producerea, transmiterea, utilizarea și transformarea în cunoaștere a informației.

Cuvinte cheie: informație, dreptate, rețea, sferă privată, dezinformare, fractură digitală, asimetrie informațională.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/133675 „Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC - postdoc)”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

7. Dreptatea globală în contextul societății contemporane

Drd. Matei Costel, Academia Română, Filiala Iași,

Abstractt: Conceptualizarea procesului globalizării reprezintă una dintre principalele preocupări filosofice din prezent. Înțelegerea tranziției de la modernitate la postmodernitate pare a fi una dintre căile care ar putea furniza o cunoaștere cu privire la natura schimbărilor contemporane. Pentru a accepta teoria normativă a dreptății globale trebuie să abordăm teoretic acest context al comunității globale și transformările care îl caracterizează. Această abordare teoretică poate fi realizată prin intermediul aparatului conceptual al postmodernismului pentru că surprinde esența proceselor sociale, culturale și mecanismele economice și politice care produc principalele modificări în societatea contemporană.

Cuvinte cheie: dreptatea globală, globalizare, transformări, societate, contemporaneitate.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/133675 “Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC - doc postdoc)”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

8. Imaginea fenomenologică a sinelui ca instrument de mediere culturală

Dr. Cristina-Georgiana Voicu, Academia Română, Filiala Iași,

Abstract: Lucrarea expune analiza fenomenologică asupra sinelui, cu scopul creării unor instrumente de analiză culturală. Prin imaginea fenomenologică a sinelui ce evaluează un nivel transcendent al acestuia, lucrarea demonstrează faptul că nici o responsabilitate nu poate fi de așteptat de la un subiect descris doar ca un sine narativ, că între mai multe categorii ale sinelui narativ, pur și simplu nu ar putea să existe diferențe, că identitatea socio-culturală nu poate rezulta decât ca o existență a sinelui transcendent așa cum este descris de către fenomenologia transcendentă a lui Husserl.

Cuvinte cheie: fenomenologie, sine, imaginea de sine, conștiința de sine, auto-intenționalitate.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/133675 “Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC – doc postdoc)”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

9. Despre parrhesia la Michel Foucault

Drd. Mihai Laurențiu Fuiorea, Academia Română, Filiala Iași

Abstract: În această lucrare vom analiza evoluția conceptului de parrhesia la Michel Foucault începând cu originea sa politică și până la forma sa etică. Parrhesia este, pe de o parte, curajul celui care enunță tot adevărul pe care-l gândește și care-și asumă un risc indeterminat, iar pe de altă parte, curajul interlocutorului de a accepta adevărul “scandalos” pe care îl aude. Parrhesia provoacă în individ o subiectivare, o încorporare a enunțului de adevăr din care sinele însuși iese transformat. *Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/133675 “Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC – doc postdoc)”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.*

10. De la filosofia tehnologiei la teoria tehnicității originare. Bernard Stiegler și politicile memoriei

Drd. Alexandru Stache-Ciucanu, Academia Română, Filiala Iași

Abstract: Prin intermediul prezentului text, ne propunem să cercetăm două problematici aflate în strânsă legătură. În primul rând, să schițăm raportul identificat între filosofia tehnologiei continentale și teoria tehnicității originare, iar în al doilea rând să cercetăm ruptura întâlnită în interiorul teoriei tehnicității originare. Prima variantă a teoriei tehnicității originare este reprezentată de scrierile lui Jacques Derrida și se concentrează în jurul problematicii différence-ului ca logică a suplimentului, iar cea de-a doua variantă este reprezentată de polemica lui Bernard Stiegler în jurul acestei noțiuni de différence. Bernard Stiegler identifică existența unei rupturi în cadrul différence-ului, în raport cu procesul de antropogeneză și tehnogeneză. Ambele secțiuni ale expoziției sunt corelate, deoarece în final vom reactualiza problematica teoriei culturii industriale, sub forma necesității construcției unor noi politici ale memoriei.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/133675 “Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC – doc postdoc)”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

12. Paradigmele socio-culturale, premise contextuale ale comunicării etice

Drd. Gheorghe CONSTANTIN, Academia Română, Filiala Iași

Abstract: În studiul nostru vom încerca promovarea unei noi paradigme socio-culturale, aptă să mobilizeze eforturile creatoare ale indivizilor ei în scopul prezervării vieții și nu prezervării modelelor social-politice. Ipoteza de lucru generală de la care a pornit studiul nostru s-ar putea enunța sub forma: *societățile postmoderne – societăți ale falsei diferențe*. În subsidiar, am stabilit alte trei coordonate majore (coordonata socială, coordonata culturală și coordonata politică). Plecând de la premisa că postmodernismul reprezintă o nouă paradigmă culturală și nu doar una din fețele modernismului vom încerca să aducem în discuție posibilitatea redimensionării și reconceptualizării discursului etic, acționând oarecum paradoxal, în sensul că deși noțiunea centrală va fi cea de *diferență* (noțiune exemplară pentru postmodernitate), aparatul de lucru va fi unul modern în care încrederea în rațiune (în varianta sa de *minirat*) și raționalitate vor fi pilonii oricărui tip de argumentare.

Cuvinte cheie: paradigma socioculturală, analiza diferenței, discurs etic, rațiune, raționalitate, raționalizabil.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/133675 “Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC – doc postdoc)”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

12. Conceptul de dorință mimetică la Rene Girard

Drd. Colec Gabriel, *Academia Română*

Abstract: Rene Girard gândește imitația (mimesis) dinspre dorință, ca temei al dorinței. Dorința umană este constitutiv imitativă. Având o dimensiune afectivă, dinamică și achizitivă, dorința mimetică e mai mult decât o simplă copie a ceea ce imită (paradigma reprezentatională platoniciană curentă). Ori, tocmai apropierea, achiziția este aceea care dă imitației caracterul ei conflictual. Omul este creatura care nu știe să dorească spontan pentru că nu știe propriu-zis ce să dorească. De aceea, nu dorește direct, ci mereu indirect prin mijlocirea unui model-obstacol, imitând dorințele și credințele acestuia. Dorința mimetică trădează astfel un deficit ontologic. Dorința de a avea calitățile modelului devine treptat dorința de a fi ca modelul, dorința de a i se substitui ontologic acestuia, ca un dublu al său.

Cuvinte cheie: dorință mimetică, Rene Girard, mimesis, model-obstacol.

Această lucrare a beneficiat de suport financiar prin proiectul "Rute de excelență academică în cercetarea doctorală și post-doctorală – READ" cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contract nr. POSDRU/159/1.5/S/137926.

13. Ideologia din spatele limbajului politic nazist în viziunea Hannei Arendt: o patologie a comunicării

Drd. Dan-Adrian Vasilescu, Universitatea din București

Abstract: În cadrul acestui articol îmi propun să discut acea situație în care comunicarea se transformă în ceva patologic, iar pentru aceasta voi avea în vedere limbajul politic nazist, în cadrul căruia această transformare negativă a comunicării se datorează ideologiei. O analiză amănunțită a ideologiei naziste la care mă voi raporta îi aparține Hannei Arendt. Prima secțiune a articolului meu este consacrată propagandei, în calitate de instrument care precede și răspândește ideologia. A doua secțiune va ține seama de organizarea totalitară, în calitate de metoda de fabricare a unei realități, în care ideologia domină viețile tuturor indivizilor. Secțiunea a treia are în vedere ideologia nazistă, în calitate de încărcătură unică a limbajului nazist și a carei funcționare are loc simultan cu cea a terorii. Secțiunea finală conține concluziile studiului meu.

Cuvinte-cheie: comunicare, patologie, ideologie, nazism, Hannah Arendt, propaganda, organizare.

14. Barbaria limbii

Drd. George Colang, Universitatea din București

Abstract: Când avem în vedere *barbaria limbii*, avem de fapt de a face cu o asocieră păguboasă între interese mascate de limbaj și valori fundamentale. Mai precis, este modalitatea de rafinare a limbajului, de mascare a intențiilor politice, economice, științifice, religioase și așa mai departe. Și atunci, din acest clivaj, din faptul că toate sunt contopite, dar de fapt trase de intenții pe cărări diferite, nu puteau să apară decât forme specifice de barbarie. În acest parcurs o să avem în calcul, în principiu, trei tipuri de *barbarism lingvistic* – limbajul dominat de eufemisme, limbajul abstract-tehnic, limbajul demagogic. Sigur că, în esență, există mai multe forme de seducție prin limbaj, însă majoritatea își extrag seva din contopirea discursului fundamental cu cel stăpânit de locvacitate.

Cuvinte cheie: eufemisme, barbarism, discurs, limbă, tehnic, demagogic, flecăreală, barbarie.

15. “Moral panic” în contextual Globalizării.

Drd. Andi Găină, Universitatea din București

Abstract: Această lucrare își propune să analizeze legătura dintre o serie de concepte problematice ale erei postmoderne. Fenomenul globalizării și buna guvernare văzute din perspectiva unei societăți care pare din ce în ce mai mult să-și piardă caracterul moral și să devină un spațiu guvernat după principii economice. Într-o lume în care imaginea ține loc de reper moral, sistemul democratic își pierde forța în fața avalanșei generată de explozia economică și politizarea acută a societății.

Cuvinte cheie: globalizare, moral panic, postmodernitate, principii economice, sistem democratic

16. Teorii asupra relațiilor transatlantice. Neorealism. Neoliberalism. Constructivism.

Drd. Cuciurianu Mădălina Laura, Academia Română, Filiala Iași.

Abstract: Relațiile Statelor Unite ale Americii (SUA) cu Uniunea Europeană (UE) sunt de o complexitate greu de egalat pe scena Relațiilor Internaționale datorită diferențelor și interdependențelor reciproce. Pentru a observa cum anume au evoluat și cum funcționează aceste relații, lucrarea de față se concentrează asupra celor mai importante teorii care au abordat problema relațiilor transatlantice de-a lungul timpului, și anume neorealismul, neoliberalismul și constructivismul. Abordările diferite ale acestor trei teorii asupra relațiilor transatlantice vor crea o imagine mult mai clară a modului în care este percepută guvernarea globală și cum anume sunt percepute aceste relații într-o lume multipolară.

Cuvinte cheie: Relațiile transatlantice, Neorealism, Neoliberalism, Constructivism.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/133675 "Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale" (IDSRC – doc postdoc), cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013